

**СЕКЦІЯ
«ПЕДАГОГІКА, ПСИХОЛОГІЯ ТА МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОГО
НАВЧАННЯ»**

УДК 159.92

Чи формує університет характер людини?

Надія Власова,

здобувачка вищої освіти спеціальності А5.037 Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна

***Анотація:** У тезах розглядається проблема впливу університетського середовища на формування характеру та особистісної зрілості здобувачів вищої освіти. Проаналізовано психолого-педагогічні чинники розвитку відповідальності, самостійності, професійної ідентичності та моральних якостей студентів. Окреслено також інженерний аспект проблеми — роль проектної діяльності, технічного мислення та професійної відповідальності у формуванні характеру майбутнього фахівця.*

***Ключові слова:** характер, особистісна зрілість, університет, освітнє середовище, професійна ідентичність, інженерна освіта.*

Проблема формування характеру особистості в умовах університетської освіти набуває особливої актуальності в контексті сучасних соціальних трансформацій. Університет виступає не лише інституцією професійної підготовки, а й складною соціокультурною системою, у межах якої відбувається інтенсивне становлення світогляду, моральних орієнтацій і поведінкових стратегій молодого людини. Характер у психологічному вимірі розглядається як відносно стійка система індивідуальних рис, що проявляється у ставленні особистості до праці, інших людей, самої себе та соціальних норм[1]. Саме студентський період є чутливим до впливів середовища, оскільки поєднує завершення юнацького етапу розвитку з входженням у професійну сферу.

Освітнє середовище університету формує багаторівневий простір взаємодії: інтелектуальний, соціальний, моральний і професійний. У межах академічної діяльності студент стикається з необхідністю самостійного планування навчальної роботи, дотримання дедлайнів, виконання дослідницьких завдань. Такі вимоги сприяють розвитку відповідальності, організованості, наполегливості та здатності до самоконтролю. Участь у колективних формах роботи — групових проєктах, семінарах, наукових гуртках — формує комунікативну культуру, уміння аргументувати власну позицію, приймати іншу точку зору, розв'язувати конфлікти конструктивним шляхом.

Суттєвим компонентом формування характеру є становлення особистісної зрілості. Вона проявляється у здатності до рефлексії, критичного осмислення власного досвіду, відповідального прийняття рішень[2]. Психолого-педагогічні умови, що сприяють цьому процесу, передбачають створення ситуацій вибору, підтримку академічної свободи, розвиток внутрішньої мотивації до навчання. Університетське середовище заохочує перехід від зовнішнього контролю до саморегуляції, що є ключовим показником сформованого характеру.

Моральний вимір проблеми розкривається через принципи академічної доброчесності. Дотримання етичних норм у навчальній і науковій діяльності формує чесність, повагу до інтелектуальної праці, відповідальність за результати власних дій. Відсутність чітких моральних орієнтирів або толерування порушень академічних стандартів може негативно впливати на розвиток характерологічних рис, сприяючи формуванню формалізму та уникання відповідальності.

Інженерний аспект підготовки надає проблемі додаткової глибини. Технічна освіта базується на точності розрахунків, логічній послідовності мислення, дотриманні стандартів і норм безпеки. Проектна діяльність, розроблення технічних або програмних продуктів, моделювання процесів вимагають високого рівня дисципліни, концентрації та здатності працювати в умовах обмежених ресурсів і часу. Відповідальність інженера має не лише професійний, а й соціальний вимір, оскільки результати його діяльності можуть впливати на безпеку та добробут людей. Усвідомлення цього факту сприяє формуванню моральної відповідальності, принциповості та професійної етики.

Водночас характер не формується виключно під впливом університетського середовища. Вирішальне значення мають індивідуальні особливості особистості, попередній соціальний досвід, сімейне виховання та внутрішня готовність до саморозвитку. Освітній простір створює умови й стимули для розвитку певних рис, проте їх закріплення залежить від активності самого студента. Університет здатний посилити або трансформувати вже наявні тенденції особистісного розвитку, надаючи їм професійного та соціального спрямування. Водночас вплив університету залежить від:

- самого студента
- атмосфери закладу
- оточення
- спеціальності

Для когось університет стає етапом глибокого особистісного зростання, а для когось — лише формальним етапом здобуття диплома.

Отже, університет відіграє важливу роль у формуванні характеру студента. Він сприяє розвитку самостійності, відповідальності, критичного мислення та соціальних навичок. Завдяки новому середовищу й викликам студент вчиться долати труднощі, приймати рішення та формує власні цінності. Тому університет — це не лише місце здобуття знань, а й важливий етап особистісного становлення.

Таким чином, вплив університету на формування характеру має комплексний характер і реалізується через систему академічних вимог, соціальних взаємодій, моральних норм та професійної практики. Глибина цього

впливу визначається узгодженістю освітнього процесу, культурою академічного середовища та рівнем особистісної залученості студента до навчальної й професійної діяльності.

Список використаних джерел:

1. PsychPed. Формування особистісного статусу студентів у колективі. URL: <https://psychped.navs.edu.ua/index.php/psychped/article/view/1478>
2. Repository KPI Kharkiv. Психолого-педагогічні умови формування особистісної зрілості студентів. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/items/2a6418eb-7469-466c-b4b4-9fb5ee27f8f5>
3. SWorldJournal. Educational environment and academic integrity. URL: <https://sworldjournal.com/index.php/swj/article/view/swj29-03-028>
4. Repository MSU. Психологічні особливості формування професійної ідентичності студентів. URL: <https://repository.mu.edu.ua/jspui/handle/123456789/8987>

Annotation: *The thesis examines whether a university shapes a person's character. The psychological and pedagogical factors influencing the development of responsibility, independence, and professional identity are analyzed. The engineering aspect of education as a factor in developing discipline, logical thinking, and professional responsibility is also considered. It is concluded that the university environment plays a significant role in character formation, although personal motivation remains decisive.*

Key words: *character formation, university education, personality maturity, academic integrity, engineering education.*

Науковий керівник:

Гула Л.В.,

старша викладачка

кафедри методики професійного навчання,

Миколаївський національний аграрний університет

УДК 159.95

Штучний інтелект у психодіагностиці

Олеся Голосна,

здобувач вищої освіти спеціальності А5.037 Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна